

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
AKADEMIJA LIKOVNIH UMJETNOSTI

PROGRAM

**POSLIJEDIPLOMSKOG SPECIJALISTIČKOG
UMJETNIČKOG STUDIJA GRAFIKA NA ALU**

autor programa: redoviti profesor Frane Paro

PLAN I PROGRAM
SPECIJALISTIČKOG POSLIJEDIPLOMSKOG USAVRŠAVANJA

POLJE LIKOVNIH UMJETNOSTI

GRANA

GRAFIKA

UVOD

Umjetnički studiji općenito, pa tako i likovni, završnim znanjima i kompetencijama studente ne usmjeravaju prema tržištu rada, jer je područje njihova rada suženo samo na ustanove u kulturi i obrazovanju - kazališta, muzeje, galerije, ili na nastavu umjetničkih predmeta u obrazovnom sustavu.

Budući da je glavni preduvjet za ulaz na umjetničke studije izraziti talent, zbog ograničene raspodjele talenata u ljudskoj populaciji relativno mali broj studenata može upisati neki od umjetničkih studija. Još će manji broj diplomiranih studenata opstati baveći se isključivo umjetničkim stvaralaštvom. Javna recepcija stvaralačkog potencijala – umjetnikova «proizvoda» - glazbe, glume, slike ili kipa, u slobodnoj je tržišnoj ponudi vrlo nepredvidiva kategorija.

Polje umjetnosti polje je izraza snažnih osobnih motivacija ali i visokih osobnih rizika. Prostor života umjetnosti prostor je stvaralačkih sloboda, koji vrlo teško podnosi bilo kakav oblik institucijskog tutorstva. Stoga su jedini sigurni partneri u provođenju umjetničkih studija roditelji studenata i institucije koje je društvo zadužilo skrbiti i koordinirati razvitak kulturno-umjetničkih djelatnosti, njihovih sadržaja i programa. Te institucije su Ministarstvo kulture i Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa.

Zbog činjenice da se umjetnički studiji temelje na rijetkim i specijalnim darovitostima, ***pokretljivost polaznika*** na sveučilištu moguće je osigurati samo u grupi teorijskih predmeta (povijest umjetnosti, sociologija, filozofija, estetika, neka vrlo uska područja tehnologije, informatike, pedagogije).

Svrha grafičkog specijalističkog umjetničkog usavršavanja jest produbljivanje likovnog senzibiliteta, odnosno svih komponenata stvaralačkog potencijala mladih umjetnika: imaginacije, inovativnosti, stvaralačke hrabrosti i odgovornosti.

Program poslijediplomskog specijalističkog usavršavanja grafike otvoren je individualnim interesima studenata za jednu od standardnih grafičkih specijalnosti – područja:

1. VISOKI TISAK, 2. DUBOKI TISAK, 3. PLOŠNI TISAK, 4. PROTISNI TISAK

Na temelju općeg programa poslijediplomskog usavršavanja, a u dogovoru s mentorom, student bira izborne predmete prema izabranoj specijalnosti, odnosno prema vlastitim sklonostima i umjetničkom opredjeljenju, te prema potrebi izrade završnog rada.

Budući da je program usmjeren usvajanju znanja i vještina imanentnih izražajnom potencijalu određene grafičke specijalnosti (što je preduvjet dosizanja umjetničke vrsnoće), u ponuđenom se programu može upisati i specijalizirati samo jedno grafičko područje.

NAZIV STUDIJA	GRAFIKA
NOSITELJ STUDIJA	Sveučilište u Zagrebu, Akademija likovnih umjetnosti
TRAJANJE STUDIJA	Dvije godine /4 semestra/
UVJETI UPISA NA STUDIJ	Uspješno završen diplomski studij na Akademiji likovnih umjetnosti ili na srodnoj ustanovi u zemlji i svijetu (prednost imaju magistri grafike, dizajna, animacije i likovne edukacije) – prosječna ocjena 4. Znanje jednog stranog jezika.
KOMPETENCIJE KOJE SE STJEČU ZAVRŠETKOM STUDIJA	Profesionalni likovni umjetnik – stvaralac u specijalnom području grafičke umjetnosti ali i grafičkog likovnog izraza općenito. Specijalist u užem području grafičkog stvaralaštva kompetentan je organizirati i voditi rad specijalizirane grafičke radionice na razini svjetskih standarda. Organizator i demonstrator tečajeva i seminara za prenošenje znanja i vještina specijalnih grafičkih tehnika i stvaralačkih postupaka gdje god se ukaže potreba – od vanškolskih do sveučilišnih oblika.
AKADEMSKI NAZIV	Osobe koje završe specijalistički studij grafike stječu naziv specijalista. Naziv, odnosno njegova kratica, dodaju se akademskom nazivu stečenom diplomiranjem (<i>magistar slikar-grafičar, specijalist</i>).

POPIS OBVEZNIH I IZBORNIH PREDMETA
Specijalistički studij

Obvezni predmeti		SEMESTAR							
		I.		II.		III.		IV.	
Glavni umjetnički predmet GRAFIKA*	Nastavnici – mentori	sati	ECTS	sati	ECTS	sati	ECTS	sati	ECTS
1. VISOKI TISAK	Frane Paro, Antun Bičanić, Nevenka Arbanas	120	30	120	30	120	60	120	60
2. DUBOKI TISAK	Frane Paro, Dubravka Babić, Ivica Šiško, Nevenka Arbanas								
3. PLOŠNI TISAK (litografija)	Antun Bičanić, Frane Paro, Nevenka Arbanas								
4. PROTISNI TISAK (sitotisak)	Frane Paro, Nevenka Arbanas								
Tehnologija boja	Marko Markuš, dipl. ing.	12	4	12	4				
Tehnologija papira	Mr. sc. Tatjana Mušnjak	12	4	12	4				
Tehnologija grafičke specijalnosti	Mentori izabrane specijalnosti	8	2	8	2				
Teorija suvremene likovne umjetnosti	izv. prof. Marcel Bačić	15	5	15	5				

(upisuje se samo jedna specijalnost)

Izborni predmeti									
Umjetnička i funkcionalna uloga grafike od 16. do 21. st.	mr. sc. Margarita Šimat	15	5	15	5				
Kulturna antropologija	dr. sc. Vera Turković	15	5	15	5				
Filozofska antropologija	dr. sc. Hotimir Burger	15	5	15	5				
Suvremena estetika	dr. sc. Vera Turković	15	5	15	5				
Menadžment u kulturi	doc. Andrea Pavetić	15	5	15	5				
Dokumentacija i zaštita grafičkog djela	mr. sc. Mikica Maštrović	12	4	12	4				

- Stvarni je sadržaj glavnog specijalističkog predmeta permanentan rad na umjetnini u ateljeru ili radionici. Stoga broj radnih sati specijalističkog predmeta ovdje nije planiran prema mjerilima predviđenima za izravni nastavni rad predavača. Ritam rada na umjetnini bitno određuju tehnička složenost realizacije te fizička i psihička kondicija studenta.

Napomena:

Obzirom da predmete unutar skupine obveznih i nekih izbornih predmeta upisuje manji broj studenata, nastava se organizira istovremeno za oba programa poslijediplomskog usavršavanja (specijalističkog i doktorskog), kao kombinacija predavanja i konzultativno-seminarskog rada.

SPECIJALNOSTI OBVEZNOG UMJETNIČKOG PREDMETA

● Okvirni sadržaj i literatura

1. VISOKI TISAK

Svi postupci izrade (priprema matrica i tehnike tiska): a/ jednobojni i višebojni linorez; b/ jednobojni i višebojni drvorez; c/ gravura u drvu – faksimilna i bijela gravura; d/ tehnika orijentalnog (japanskog) drvoreza – tisak vodenim bojama; e/ planiranje naklade i organizacija tiska naklade.

2. DUBOKI TISAK

Svi postupci izrade: a/ jednobojni i višebojni bakropis (jednofazno i višefazno jetkanje); b/ jednobojna i višebojna mezzotinta (na rovašenoj ploči, na bakropisnom rasteru, na akvatintnom rasteru, na rasteru brusnog papira); c/ jednobojna i višebojna akvatinta (jednofazno i višefazno jetkanje); d/ jednobojni i višebojni rezervaš (otvoreno jetkanje i tonsko jetkanje).

3. PLOŠNI TISAK

Svi litografski postupci (prema Senefelderu): a/ kreda; b/ tuš – pero i kist; c/ laviranje; d/ rezervaš i špricanje; e/ lito-mezzotinta; f/ višebojna litografija (od 4 do 12 boja); g/ litografija na offsetnoj ploči (Tamarind postupak).

4. PROTISNI TISAK

Svi postupci ručne izrade šablona (franc.: pochoir) i svi postupci sa svjetloosjetljivom emulzijom u tehnici sitotiska (repro-foto) – jednobojni i višebojni sitotisci.

LITERATURA

Gabor Peterdi, *Printmaking*, Macmillan, New York, 1959.

Felix Bruner, *A handbook of Graphic Reproduction Proces*, Alec Tiranti, London, 1962.

Aleksandar Stipčević, *Povijest knjige*, Nakladni zavod Matice hrvatske, Zagreb, 1985.

Dževad Hozo, *Umjetnost multioriginala: kultura grafičkog lista*, Prva književna komuna, Mostar, 1988.

Hillel Schwartz, *The Culture of Copy*, Zone Books, New York, 1996.

Stanley W. Hayter, *About Prints*, Oxford University Press, London, 1975.

Stanley W. Hayter, *New Ways of Gravur*, Oxford University Press, 1966.

William M. Ivins Jr., *Prints and Visual Communication*, London, 1996.

Garo Antreasian and Adams Clinton, *The Tamarind Book of Lithography, Art & Techniques*.

Harry N. Abrams, New York, 1971.

Alois Senefelder, *Complete Course of Lithography*, reprint of the 1891. ed., Da Capo Press, New York, 1977.

Walter Dohmen, *Die Lithographie. Geschichte, Kunst, Technik*, DuMont Bucherverlag, Köln, 1989.

Walter Dohmen, *Der Tiefdruck. Vom Kupferstich bis zu Fotoradierung. Geschichte, Kunst, Technik*, DuMont Bucherverlag, Köln, 1986.

Walter Chamberlain, *The Thames and Hudson Manual of Etching and Engraving*, London, 1972.

Walter Chamberlain, *The Thames and Hudson Manual of Woodcut Printmaking*, London, 1978.

Walter Chamberlain, *The Thames and Hudson Manual of Wood Engraving*, London, 1978.

John Buckland-Wright, *Etching and engraving. Techniques and the Modern Trend*, Dover Publications Inc., New York, 1973.

Michael Rothenstein, *Frontiers of Printmaking. New Aspects of Relief Printing*, Studio Vista, London, Reinhold Publishing Corporation, New York, 1966.

Seiichiro Takahashi, *Traditional Woodblock Prints of Japan*, Weatherhill, New York & Heinbosha Tokyo, 1973.

Gaston Petit, Amadio Arboleda, *Evolving Techniques in Japanese Woodblock Prints*, Kodansha International Ltd. Tokyo, New York & San Francisco, 1977.

Mladen Pejaković, *Omjeri i znakovi. Ogledi iz starije hrvatske umjetnosti*, Matica hrvatska Dubrovnik, 1996.

Mladen Pejaković, *Zlatni rez*, Art studio Azinović, Zagreb, 2002.

OBLICI PROVOĐENJA NASTAVE GRAFIČKE SPECIJALNOSTI

Praktični rad u grafičkoj radionici - konzultacije. Preliminarna eksperimentalna likovno-grafička istraživanja i neke dionice praktičnog rada mogu se izvoditi u vlastitom atelijeru.

Seminarski radovi vezani uz temu i sadržaj praktičnog rada.

Analiza složenijih procesa – povijesne i tehnološke konotacije; kontekstualizacija rezultata (grafičke inovacije) u recentno likovno stvaralaštvo.

Referiranje o pročitanoj literaturi; prijevodi manjih formata iz strane literature ili publicistike.

USTROJSTVO I NAČIN IZVEDBE STUDIJA

Poslijediplomsko specijalističko usavršavanje izvodi se kao redoviti studij po Pravilniku o poslijediplomskim studijima na Akademiji.

Studij je organiziran individualno, po programu koji donosi Akademijsko vijeće na prijedlog Vijeća poslijediplomskog studija. Izvodi se u obliku atelijerskog rada, predavanja, seminara, vježbi, demonstracija i konzultacija.

Nastava i praktični rad grafičke specijalizacije izvode se u grafičkoj radionici.

U prvom semestru voditelj studija i mentor sa studentom dogovaraju izbor likovnih predložaka i načine njihove transpozicije u grafički medij.

Obvezna je izrada najmanje jednog oglednog (kvalitetnog) rada u svakoj od navedenih tehnika izabrane grafičke specijalnosti.

Uspješnost rada (količina i tehnička vrsnoća) ocjenjuje se na kraju semestra.

Pozitivno ocijenjenim grafičkim radom student ostvaruje polovicu (30) od ukupnog broja ECTS bodova. Druga polovica bodova ostvaruje se uspješno položenim ispitima i ispunjavanjem drugih obveza (seminari, referati, vježbe) u predmetima obvezne i izborne nastave.

Mentor i voditelj studija prosuđuju i potvrđuju kada je student zadovoljio uvjete kojima postiže minimalno potreban broj bodova temeljem istraživačko-umjetničkog rada i, eventualno, javne djelatnosti.

Bodovi stečeni u specijalističkom studiju mogu se prenijeti u doktorski studij.

- Usporedivost studija sa srodnim programima u inozemstvu

Plan i program poslijediplomskog specijalističkog studija po koncepciji i predmetima usporediv je s nizom inozemnih studija: Vysoka Škola Umelecko Prumyslova, VŠUP – Prag; Akademija za likovno umetnost, Ljubljana; Hungarian University of Craft and Design, Budimpešta; Akademia Sztuck Pieknych, Krakow; Akademie der Bildenden Kuenste, Muenchen; Kunstakademie Dueseldorf.

- Završetak studija

Specijalistički studij završava polaganjem svih propisanih ispita, izradom i pozitivnom ocjenom radova koji su bili planirani individualnim programom specijalizacije, te ispunjavanjem obveza predviđenih Pravilnikom o poslijediplomskom studiju.

Maksimalna duljina razdoblja studiranja od početka do završetka studija je tri godine.

- Način praćenja kvalitete i uspješnost izvedbe programa svakog predmeta i studija u cjelini

Vijeće poslijediplomskog studija prati studij i vodi dokumentaciju o njegovoj izvedbi, te povremeno ocjenjuje njegovu uspješnost i rezultate i o tome obavještava Akademijско vijeće.

Uspješnost i kvaliteta nastave provjeravaju se redovitom anketom svih upisanih studenata.

red.prof. Frane Paro

Predmet	KONZERVACIJA I RESTAURACIJA PAPIRA		
		Doktorski studij	✓
Studij	GRAFIKA	godina studija: 1.	
Nositelj predmeta	mr. sc. Tatjana Mušnjak		
Ustanova nositelja	Hrvatski državni arhiv Zagreb		
Status predmeta	Obvezni	✓	izborni

Sadržaj predmeta

Definicija papira. Povijest izrade papira. Papir ručne izrade. Suvremena proizvodnja papira. Orijentalni i zapadnjački papiri. Tehnologija proizvodnje papira. Sirovine za proizvodnju papira. Sastav papira. Trajnost i kakvoća papira. Vrste papira. Standardi na području proizvodnje papira. Uzroci oštećivanja umjetnina na papiru. Uvjeti čuvanja. Izlaganje umjetnina na papiru. Uokviravanje.

Vježbe:

Ručna izrada papira. Pokusi s miješanjem različitih vlakana i izrada otisaka na izrađenom papiru. Obilazak većih grafičkih zbirki.

ECTS bodovi:	3			
Broj sati	predavanja: 12	seminari:	vježbe: 3	ukupno: 15
Oblik rada	samostalni zadatak	seminar	konzultacije	demonstracije

Obvezna literatura

Hunter, Dard: *Papermaking. The History & Technique of an Ancient Craft*, New York, 1967.
 Florian, M.L.E. et al.: *The Conservation of Artifacts Made from Plant Materials*, GCI, 1992.
 Bunsho Jagaku: *Papermaking by Hand in Japan*, Tokyo, Meiji-sho, 1959.
 Plenderleith, H.J.: *Conservation of Prints, Drawings and Manuscripts*, London, Oxford university Press, 1937.
IFLA - načela za skrb i rukovanje knjižničnom građom, sastavio i uredio Edward P. Adcock s Marie-Thérèsom Varlamoff i Virginiom Kremp, Zagreb, Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2003.
 Čorlukić, F. *Tehnologija papira*, Zagreb, 1987.

Preporučena literatura:

Labarre, E.J.: *Dictionary of Paper and Papermaking*, Amsterdam, 1947.
 Bockwitz, H.H.: *Zur Kulturgeschichte des Papiers*, Stettin, 1935.
 Febvre, Lucien et Martin, Henry Jean: *La Nascita del Libro*, Torino, Einaudi, 1977.
 Renker, A.: *Das Buch vom Papier*, 4. Auflage, Wiesbaden, 1951.
 Basanoff, Anne: *Itinerario della carta dall' Oriente all' Occidente e sua diffusione in Europa*, Milano, Il Polifilio, 1965.
 Overton, J.: *A Bibliography of Paper-making*, Cambridge University Press for National Book League, 1955.
 Weber, H.: *Herausgegeben. Bestandserhaltung. Herausforderung und Chancen*, Stuttgart, 1997.
 Oddos, J.P.: *La Conservation. Principes et réalités*, Paris, 1995.

Kvalifikacijski radovi

- Mušnjak, T., *Zaštita, čuvanje i mogućnosti restauriranja nacrt na paus-papiru*, // Arhivski vjesnik 21/22 (1978/1979.), str. 345-356.
- Mušnjak, T., *Mjerila na starim zemljopisnim kartama*, // Arhivski vjesnik 25 (1982.), str. 47-64.
- Mušnjak, T., *Restauriranje globusa*, // Arhivski vjesnik 28 (1985.), str. 177-183.
- Mušnjak, T., *Zaštita arhivske građe u ratnim uvjetima*, // Upute za zaštitu pokretne kulturne baštine u muzejima i galerijama, MDC. Zagreb, 1991., str. 27-31.
- Mušnjak, T., *Fizička zaštita arhivske građe*, // Arhivistika za djelatnike u pismohranama, Arhiv Hrvatske. Zagreb, 1992., str. 53-65.
- Mušnjak, T., *Konzerviranje i restauriranje plakata i nacrt utvrda Pule iz fonda Carska i kraljevska inženjerijska uprava u Puli*, // Hrvatske obalne utvrde u 19. i 20 stoljeću : Povijesni arhiv Split. Split, 1993., str. 75-84.
- Mušnjak, T., *Vlaga kao uzročnik pštećenja arhivske građe*, // Sodobni arhivi 16 (1994.), str. 33-39.
- Mušnjak, T., *40 godina konzervacije i restauracije u Hrvatskom državnom arhivu*, // Arhivski vjesnik 38 (1995.), str. 197-215.
- Modrušan, M., Mušnjak, T., *Mögliche Krankheitsursachen in Archiven*, // Atlanti 6(1995.), str. 44-47.
- Mušnjak, T., *Bibliography on Disaster Prevention (Croatia)*, Zagreb, prosinac 1993., str. 1-5. Objavljeno i u Archivumu: The ICA Committee on disaster Preventio (ICA/P-DP), *Disaster Prevention: Facing up to Risks*, Archivum, vol. XLII (1996.), str. 289-296.
- Mušnjak, T., *Školovanje stručnjaka na području konzerviranja i restauriranja pisane baštine*, // Arhivski vjesnik 40(1997.), str. 63-69.
- Mušnjak, T., *Utjecaj zagađenog zraka na pisanu baštinu*, // Sodobni arhivi 19(1997.), str. 95-98.
- Mušnjak, T., *Mikrobiološka oštećenja pisane baštine*, // Mikrobiološka destrukcija spomenika kulture. Zbornik radova sa seminara : Hrvatski restauratorski zavod. Zagreb, 2000. str. 20-27.
- Mušnjak, T., *Konzerviranje i restauriranje knjižničnog i arhivskog gradiva Franjevačkog samostana iz Kloštar Ivanića*, // Zbornik : Franjevački samostan Kloštar Ivanić, 2000. str. 130-141.
- Mušnjak, T., *ARHIVI: Između digitalnih zapisa i ubranog propadanja gradiva na kiselom papiru. Masovna neutralizacija zapisa na kiselom papiru*, // Arhivski vjesnik 44(2001.), str. 61-70.
- IFLA-ina načela za skrb i rukovanje knjižničnom građom*; uredila i usaglasila s engleskim izvornikom i stručnim nazivljem na području zaštite: Tatjana Mušnjak, 2003.

Životopis

Ime i prezime: **Tatjana Mušnjak**

Zvanje: arhivski savjetnik

Datum i mjesto rođenja: 1949.

Školovanje: Diplomirala 1974. na Biotehnološkom odjelu Tehnološkog fakulteta u Zagrebu.

Magistrirala 2000. na Odsjeku za informacijske znanosti – smjer muzeologija, Filozofskog fakulteta u Zagrebu s radom *Etika konzerviranja i restauriranja pisane baštine*.

Doktorski kandidat od 2002. na Filozofskom fakultetu; tema: *Ubrzano propadanje pisane baštine zabilježene na kiselom papiru. Mogućnosti konzerviranja i restauriranja*.

Zaposlenje: od 1985. voditelj Središnjeg laboratorija za konzervaciju i restauraciju Hrvatskog državnog arhiva.

Specijalizirala se za preventivnu zaštitu pisane baštine te za konzerviranje i restauriranje gradiva pisanog na papiru i pergameni (zemljopisne karte, iluminirani i orijentalni rukopisi, rukopisne i tiskane knjige, slike na papiru izrađene različitim tehnikama, globusi, pečati i dr.).

Od 1993.g. predavač je i ispitivač predmeta *Zaštita arhivskog i knjižničnog gradiva* na katedrama za arhivistiku i knjižničarstvo Odsjeka informacijskih znanosti Filozofskog fakulteta u Zagrebu.

Gost je predavač na poslijediplomskim studijima bibliotekarstva i zaštite kulturne baštine na Filozofskom fakultetu u Zagrebu, mentor za brojne diplomatske i seminarske radnje.

Od 1996. član je povjerenstva za popis i procjenu ratnih šteta na arhivskom gradivu Ministarstva kulture RH.

Od 2002. predsjednik je Povjerenstva za stručne ispite u konzervatorsko-restauratorskoj struci.

Član je Međunarodnog instituta za arhivske znanosti u Mariboru.

Utemeljuje i oprema kemijsko-mikrobiološki laboratorij u okviru Središnjeg laboratorija za konzervaciju i restauraciju Hrvatskog državnog arhiva.

Radi na postavljanju modela dokumentiranja konzervatorsko-restauratorskih radova; na educiranju i osposobljavanju djelatnika restauratorskih radionica područnih državnih arhiva za najsloženije konzervatorsko-restauratorske radove.

Predmet	TEORIJA SUVREMENE LIKOVNE UMJETNOSTI		
		Doktorski studij ✓	
Studij	GRAFIKA		godina studija: 1. i 2.
Nositelj predmeta	izvr. prof. Marcel Bačić		
Ustanova nositelja	ALU		
Status predmeta	obvezni ✓		izborni

Sadržaj predmeta

Status teorije u odnosu na suvremenu umjetničku praksu;
 Teorija umjetnosti i suvremeni filozofski modeli;
 Modernizam i njegova revizija;
 Kritika originalnosti;
 Historija, historicizam, eklekticism;
 Ikonologija i semiologija;
 Likovni jezik i suvremena lingvistika;
 Znanost i pseudoznanost:
 Modeli interpretacije.

ECTS bodovi:	3			
Broj sati	predavanja: 15	seminari:	vježbe:	ukupno: 15
Oblik rada	samostalni zadatak	seminar	konzultacije	demonstracije

Obvezna literatura

- *Art and Theory 1900 – 1990: An Anthology of Changing Ideas*; ed: Charles Harrison i Paul Wood, Malden, Blackwell Publishers, 2002.
- Benjamin, Walter: *Umjetničko djelo u doba svoje tehničke reproduktivnosti*, Život umjetnosti 6, Zagreb, 1968.
- Sedlmayr, Hans: *Gubljenje središta: likovne umjetnosti 19. i 20. stoljeća kao simptom i simbol vremena*. prijevod Vlado Vladić, Split, Verbum, 2001.
- Eco, Umberto: *Otvoreno djelo*, Sarajevo Veselin Masleša, 1965.
- Clair, Jean: *Odgovornost umjetnika: avangarde između nasilja i razuma*, Europski glasnik 4, Hrvatsko društvo, Zagreb, 1999.

Predmet	KULTURNA ANTROPOLOGIJA		
		Doktorski studij ✓	
Studij	GRAFIKA		godina studija: 1.
Nositelj predmeta	izv. prof. dr. sc. Vera Turković		
Ustanova nositelja	ALU		
Status predmeta	obvezni	izborni ✓	

Sadržaj predmeta

Sustavni i sveobuhvatni uvod u kulturnu antropologiju i njezine spoznaje. Temeljni teorijski pristupi: evolucionizam, difuzionizam, funkcionizam, strukturalizam, simbolička antropologija, postmoderna antropologija. Definiranje kulturne antropologije i njezina predmeta i njezin odnos s etnologijom / kulturnom antropologijom u Hrvatskoj. Područja ljudskog djelovanja koja su (po antropološkom shvaćanju) obuhvaćena pojmom kulture: ekonomija, društvo, politika, religija, umjetnost. Temeljna pitanja koja razmatra povijest struke: kultura i pojedinac, kultura i jezik, srodstvo i spol, oblici braka i obitelji, kulturna mijena. Holistički pristup proučavanju cjeline položaja čovjeka: prošlost, sadašnjost i budućnost. Kulturne tradicije (koje uključuju umjetnost) odgovaraju na pitanje kako oblikujemo stvari, kako interpretiramo svijet, kako razlikujemo lijepo od ružnoga, dobro od zla.

ECTS bodovi: 3

Broj sati	predavanja: 15	seminari:	vježbe:	ukupno: 15
Oblik rada	samostalni zadatak	seminar	konzultacije	demonstracije

Obvezna literatura

C.P. Kottak: *Cultmalanthropology*, 1991. (W. Haviland / A. Rosman i P. Rubel / C.P. Kottak / L. Mair), 1991.
R. Benedict: *Obrasci kulture*, 1966.
J. Clifford i G. E. Marcus: *Writing Culture: The Poetics and Politics of Ethnography*, 1986.,
Časopis «Dometi» br. 3/4, *Postmodernizam u antropologiji*, 1992.
E. Durkheim: *Elementarne forme religijskog života*, 1912.
J. Frazer: *Zlatna grana*, 1977.
C. Geertz: *Interpretation of Cultures*. 1973.
A. van Gennep: *Les rites de passage*, 1909. (engl. prijevod)
J. Grbić: *Etnicitet i razvoj, Ogled o etničkome identitetu i društvenome razvoju*, Etnološka tribina 16, 1993.
J. Jelić: *Jednodimenzionalna antropologija*, 1988.
E. Leach: *Rethinking Anthropology*, 1961.
C. Levi-Strauss: *Strukturalna antropologija*, 1977. i 1988.
B. Malinowski: *Argonauti zapadnog Pacifika*, 1922.
B. Malinowski: *Magija, nauka, religija*, 1979.
G. Marcus, D. Cushman: *Ethnographies as Text*, Ann. Rew. Anthropol, 11, 1982.
G. Marcus: *O daru, a posebno o obavezi uzvraćanja poklona*, u: *Sociologija i antropologija II*, 1925.
G. E. Marcuss i M. M. J. Fischer: *Anthropology as Cultural Critics*, 1986.
M. Mead: *Spol i temperament u tri primitivna društva*, 1935.
S. Ortner: *On Key Symbols*, American Anthropologist 75, 1973.
A. Radić: *Naši narodni svatovi*, Sabrana djela XVI, Zagreb, 1938.
A.R. Radcliffe-Brown: *Struktura i funkcija u primitivnom društvu*, 1982.
Z. Rajković: *Obilježja etnografske građe i metode njezina terenskog istraživanja*, Etnološki pregled 12, 1974.
D. Rihtman - Auguštin: *Etnologija naše svakodnevice*, 1988.
V. Turner: *Od rituala do teatra*, 1989.
R. Wagner: *The Invention of Culture*, Chicago 1981.

Predmet	TEHNOLOGIJA BOJA			
	Specijalistički studij ✓	Doktorski studij		
Studij	GRAFIKA			godina studija: 1.
Specijalnost	Visoki tisak	Duboki tisak	Plošni tisak	Protisni tisak
Nositelj predmeta	dipl. ing. Marko Markuš			
Ustanova nositelja	Chromos d.o.o.			
Status predmeta	obvezni ✓		izborni	

Sadržaj predmeta

Povijest veziva i grafičkih boja; Opća svojstva grafičkih boja; Pigmenti i bojila; Smole, firnisi i veziva; Otapala i razrjeđivači; Dodaci grafičkim bojama; Tehnologija izrade grafičkih boja (manufakturna i industrijska); Boje za knjigotisak; Boje za offsetni tisak; Boje za flexografski tisak; Boje za duboki tisak; Boje za sitotisak; Specijalne vrste grafičkih boja; Grafički lakovi; Ispitivanje boja.

Problemi i njihova rješenja, s posebnim osvrtom na specijalistički rad studenta.

Vježbe:

Posjet tvornici grafičkih boja (laboratorij, proizvodnja)

ECTS bodovi:	3			
Broj sati	Predavanja: 12	seminari:	vježbe: 3	ukupno: 15
Oblik rada	samostalni zadatak	Seminar ✓	konzultacije ✓	demonstracije

Obvezna literatura

Bačić, Zdenko: *Grafičke boje – interna skripta*, Zagreb, 1971.
Leach, R.H., Pierce, R.J.: *The Printing Ink Manual*, Blueprint, London, 1993.

Preporučena literatura

Finlay, Victoria: *Colo. A natural history of the palette*, Random House, New York, 2004.
Bloy, C.H.: *A History of Printing Ink Balls and Rollers 1440 – 1850.*, The Wynkyn de Worde Society, London, 1967.
Po dogovoru

Kvalifikacijski radovi

Markuš, M., Sironić, A., Adamec, L., Marković, B.: *Primjena voskova u gustim grafičkim bojama*; Zbornik radova s 5. skupa mladih kemijskih inženjera, Zagreb, 2004.
Markuš, M., Adamec, L., Sironić, A., Marković, B.: *Izrada eko offsetnih boja*; Zbornik radova s 8. savjetovanja tiskarstva, dizajna i grafičkih komunikacija «Blaž Baromić», Lovran, 2004.
Sironić, A., Markuš, M., Marković, B.: *Uklanjanje hlapljivih organskih spojeva iz procesa litografskog tiska*, Knjiga sažetaka s 19. hrvatskog skupa kemičara i kemijskih inženjera, Opatija, 2005.

Predmet	SUVREMENA ESTETIKA		
		Doktorski studij ✓	
Studij	GRAFIKA	godina studija: 1. i 2.	
Nositelj predmeta	izv. prof. dr. sc. Vera Turković		
Ustanova nositelja	ALU		
Status predmeta	obvezni	izborni ✓	

Sadržaj predmeta

Teme i obvezna literatura zasnivaju se na problemima refleksije o umjetnosti 20. stoljeća i na uspostavljanju dijaloga s teorijom likovnih umjetnosti, odnosno medija u kojem se postdiplomant izražava. Sadržaj predmeta ne sastoji se samo u pružanju određene količine činjenica i znanja, nego podržava razvoj vlastitog mišljenja polaznika studija (vrijednosnih stavova).

ECTS bodovi:	3			
Broj sati	predavanja: 15	seminari:	vježbe:	ukupno: 15
Oblik rada	samostalni zadatak	seminar ✓	konzultacije ✓	demonstracije

Obvezna literatura

Hegel, G.W.F.: *Estetika I*, Kultura Beograd, 1972.
 Croce, B.: *Brevijar estetike*, Naklada Ljevak, Zagreb, 2003.
 Eco, U.: *Povijest ljepote*, Hena com, Zagreb, 2004.
 Veltrusky, J.: *Semiotics of Art*, MIT Press, USA, 1997.
 Barbarić, D.: *Estetsko iskustvo*, M.H., Zagreb, 1989.
 Barthes, R.: *Carstvo znakova*, August Cesarec, Zagreb, 1989.

Preporuča se:

Grassi, E.: *Moć mašte*, Š.K., Zagreb, 1981.
 Danto, A.: *Preobražaj svakidašnjeg (filozofija umjetnosti)*, KruZak, Zagreb, 1997.
 Pejović, D. (ur.): *Nova filozofija umjetnosti*, Naprijed, Zagreb, 1974.
 Grlić, D.: *Za umjetnost*, Školska knjiga, Zagreb, 1983.
 Michaud, Y.: *Umjetnost u plinovitom stanju (esej o trijumfu estetike)*, Naklada Ljevak, Zagreb, 2004.

Predmet	UMJETNIČKA I FUNKCIONALNA ULOGA GRAFIKE OD 16. DO 21. st.		
		Doktorski studij ✓	
Studij	GRAFIKA	godina studija: 1. i 2.	
Nositelj predmeta	mr. sc. Margarita Šimat , muzejski savjetnik		
Ustanova nositelja			
Status predmeta	obvezni ✓	izborni	

Sadržaj predmeta

<p>Otkriće grafičke tehnike, odnosno mogućnost umnažanja «slike» u drugoj pol. 16. st. u novovjekovnoj Europi, izazvalo je revoluciju u poimanju slike i umjetničkog djela. Kako je upravo otkriće tehnike bilo onaj odlučujući <i>input</i> u razvoju novog jezika, povijest grafičke umjetnosti, odnosno povijest primjene grafičkog medija može se sagledati iz posebnog kuta. To je povijest recepcije grafike i grafičkih tehnika kroz način njihove primjene i namjene.</p> <p>Izum tehnike i recepcija tehnike u II. izdanju djela <i>Životi najvećih slikara, kipara i arhitekata</i> G. Vasarija (1568.), te odnos sjevera (Njemačka i Flandrija) i juga (Italija) u počecima grafičke umjetnosti.</p> <p>Jezik grafike; razlike u primjeni tehnika u umjetničkom rukopisu i u namjeni. Objašnjenje po etimologiji i po morfološkim mogućnostima na primjerima velikih majstora od 16. do 19. st.</p> <p><i>Invenit, incidit, excudit</i> – podjela i jedinstvo uloga u nastajanju i proizvodnji grafičkog djela; mijenjanje odnosa uloga od 15. do 21. st.; senzibilizacija za pojmove <i>prijevodna</i> i <i>reproduktivna</i> narav grafike.</p> <p>Grafika kao medij diseminacije i mutacije motiva, invencija, ikonografije.</p> <p>Uloga grafike u prosvijećenom i građanskom društvu – žanrovska grafika i tehnički izumi u 18. i 19. st.</p> <p>Grafika u 20. stoljeću. Umjetnička emancipacija medija. Odnos duktusnih tehnika i <i>hard edge</i> ikonike. Grafika u 21. stoljeću – nove tehnologije, nove definicije, nove namjere.</p>
--

ECTS bodovi:	3			
Broj sati	predavanja: 15	seminari:	vježbe:	ukupno: 15
Oblik rada	samostalni zadatak	seminar ✓	konzultacije	demonstracije

<p>Obvezna literatura</p> <p>Hind, M. A.: <i>A history of engraving and etching</i>, Dover Publications, New York, 1932., 1963.</p> <p>Dževad Hozo: <i>Umjetnost multioriginala</i>, Mostar, 1988.</p> <p>Katalozi Kabineta grafike HAZU, Zagreb:</p> <p>Pelc, M.: <i>Juraj Julije Klović u grafici</i>, 1998.</p> <p>Šimat, M.: <i>Bakropisi i bakrorezi starih majstora – stara zbirka Kabineta grafike</i>, 2000.</p> <p><i>24. i 25. međunarodni grafički biennale u Ljubljani</i>, MGLC, Ljubljana 2001. i 2003.</p> <p><i>Jedan vek grafike</i>, više autora, Zbirka Muzeja savremene umetnosti u Beogradu, Beograd, 2004.</p> <p>Časopis «Grafika», br. 1-4</p> <p><i>Albrecht Dürer, Rembrandt, G. B. Piranesi</i> (monografije s cjelovito predstavljenim grafičkim opusima – po izboru).</p> <p>Preporučena literatura:</p> <p>Ivins, W. M. Jr.: <i>Prints and Visual Communication</i>, The MIT Press, Cambridge, Massachusetts and London, 1996.</p> <p>Adhemar, J.: <i>La Gravure originale au XVIIIe siècle</i>, Somogy, 1964.</p> <p>Haskell: <i>History and its Images</i>, New Haven & London, 1995.</p> <p>Hayter, S. W.: <i>About Prints</i>, Oxford University Press, 1962.</p> <p>Landau, D., Parshall, P.: <i>The Renaissance Print</i>, Yale University Press, 1994.</p> <p><i>Jugoslavenska grafika 1900. - 1950.</i>, više autora, katalog Muzeja savremene umetnosti, Beograd, 1985.</p>
--

Predmet	DOKUMENTACIJA I ZAŠTITA GRAFIČKOG DJELA		
		Doktorski studij ✓	
Studij	GRAFIKA		godina studija: 1.
Nositelj predmeta	mr. sc. Mikica Maštrović , viši knjižničar		
Ustanova nositelja	Filozofski fakultet u Zagrebu		
Status predmeta	obvezni ✓		izborni

Sadržaj predmeta

Osnovni preduvjet obrade svakog grafičkog lista jest standardizacija, bez obzira da li se radi o terminološkoj ili pak o standardizaciji same obrade.

Standardi u obradi grafičke građe: jednoznačnost postupka, točno utvrđen redoslijed podataka, primjena pravila, pronalaženje podataka.

Tri elementa nedjeljive cjeline grafičkog lista: sadržaj, oblik, materijal – pretakanje likovnih elemenata i poruka u jezične pojmove i pisani oblik.

Metode klasifikacije i kategorizacije elemenata opisa – sređivanje i korištenje dokumentacije.

Vježbe: Uočavanje razlika između formalnog i sadržajnog opisa grafičkog lista na pojedinim primjercima različitih tipova grafika

ECTS bodovi:	2			
Broj sati	predavanja: 12	seminari:	vježbe:	ukupno: 12
Oblik rada	samostalni zadatak	seminar ✓	konzultacije	demonstracije ✓

Obvezna literatura

Betz, Elizabeth W.: *Graphic materials: rules for describing original items and historical collections*, Washington DC, Library of Congress, 1982.

Terminology for museums: proceedings of an International conference, ed. by D. Andrew Roberts, Cambridge : Museum Documentation Association, 1990.

Dokumentacija i klasifikacija muzejskih i galerijskih predmeta, «Muzeologija», ur. Višnja Zgaga, Zagreb: Muzejski dokumentacioni centar, 25 (1987.)

Art and architecture thesaurus, 3. vol., Oxford : Oxford University Press, 1990.

Panofsky, Erwin: *Studies in iconology: humanistic themes in art of the renaissance*, New York : Harper & Row, 1962.

Priručnik za UNIMARC: bibliografski format, priredila Mirna Willer, 2. izd., Zagreb : Nacionalna i sveučilišna knjižnica, 1999.

Preporučena literatura

Landridge, Darek Wilton: *Subject analysis : principles and procedure*. London, Bowker-Saur, 1989.

Coates, Eric James: *Subject catalogues : headings and structures*, London, The library association, 1988.

Aluri, Rao; Kemp, A.; Boll, J.J.: *Subject analysis in online catalogues*, Englewood, Libraries unlimited, 1991.

Hutchins, W. John: *Language of indexing and classifications : a linguistic study of structures and functions*, Stevenage, Peter Peregrinus Ltd., 1975.

Avram, H.D.: *Authority control and its place. // The Journal of Academic Librarianship* 9 (1984.) 6, 332-333.

BIBLIOGRAFIJA RELEVANTNA ZA KOLEGIJ

ZNANSTVENI RADOVI

Znanstveni članci u časopisima i zbornicima:

Vujić, Ž; Zlodi, G. The Virtual Museum in the School Library. u: Learning Society-Learning Organisation-Lifelong Learning. Proceedings of the 7th International BOBCATSSS Symposium. Darmstadt: Fachhochschule Darmstadt, 1999, str. 496-503.

Vujić, Ž. i ostali, Access to Museum Objects and Information about Objects: the Zagreb Experience. u: *ACCESS 2000: Intellectual Property vs. The Right to Knowledge?* Proceedings of the 8th International BOBCATSSS Symposium on Library and Information Science. Copenhagen: Royal School of Library and Information Science, 2000, str. 153-160. Bilješke. Istraživanje prezentiranja etnografskih muzeja na webu. *Etnološka istraživanja*, br. 7, 2001, str. 79-101.

Vujić, Ž; Zlodi, G. Opis zbirke na primjeru Strossmayerove galeriju u Zagrebu. 7. seminar Arhivi, knjižnice, muzeji : mogućnosti suradnje u okruženju globalne informacijske infrastrukture. Zagreb : Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2004, str. 69-79.

STRUČNI RADOVI

Poglavlje u knjizi:

1. Collecting in time of war. In: *Museums and the Future of Collecting*. Aldersot: Ashgate, 1999, str. 88-92.

Članci u časopisima i zbornicima:

Možemo li govoriti o sadržajnoj obradi muzejske građe? u: *Arhivi, knjižnice i muzeji : Mogućnosti suradnje u okruženju globalne informacijske strukture*. Zagreb: Hrvatsko bibliotekarsko društvo, 1998, str. 177-180.

23. Što je ICONCLASS i možemo li ga primijeniti u našim muzejima i galerijama. *Bilten o informatizaciji muzejske djelatnosti*, br. 1-4, 1998. <http://www.mdc.hr/Izdavastvo/mdc-bilten/clanak1.asp?ClanakID=116&broj=9>, 22.11.2005.

Vujić, Ž; Zlodi, G. Nova tehnologija i pristup muzejskim zbirkama: iskustvo zagrebačkih umjetničkih muzeja i galerija. *Informatica museologica*, br. 31(1-2), 2000, str. 25-31.

Kvaliteta i politika sabiranja. *Informatica museologica*. Vol. 33, br. 3-4; 2002, str. 135-137.

Za sustavno sabiranje. *Kontura*, br. 69, 2002, str. 43-44.

Izlaganja na znanstvenim i stručnim skupovima:

Collecting in the time of war in Croatia. Carry on collecting? Leicester, 14-17 April, 1996.

Partnerstvo muzeja u okviru politike sabiranja. *Muzeji u Hrvatskoj danas i sutra*. Klanjec, 23-24. svibnja 1996.

Možemo li govoriti o sadržajno obradi muzejske građe? *Arhivi, knjižnice I muzeji: Mogućnosti suradnje u okruženju globalne informacijske structure*. Rovinj, 19-21. XI 1997.

Međunarodni podatkovni standardi za muzeje. Arhivi, knjižnice I muzeji: Mogućnosti suradnje u okruženju globalne informacijske structure. Poreč, XI, 1998.

From Information Science to Heritage: The Experience of the Chair of Museology in Zagreb. The Best in Heritage: Heritologia - The International Heritage Studies Forum Heritage. Dubrovnik, 22-23.09.2003.

Vujić, Žarka; Zlodi, Goran. Collection Level Description: Strossmayer Gallery of Old Masters Example. *Electronic potential of a museum: stimuli and restrictons, achievements and problems Theses of reports of XXX internationanl conference CIDOC/ADIT-2003*. St. Petersburg : CIDOC/ADIT, 1-5.09. 2003.

Predmet	VIZUALNE KOMUNIKACIJE		
		Doktorski studij ✓	
Studij	GRAFIKA	godina studija: 1. i 2.	
Nositelj predmeta	grupa predavača		
Ustanova nositelja			
Status predmeta	obvezni	izborni ✓	

Sadržaj predmeta

Svijet kao komunikacijska mreža: znakovi – slike – simboli; ***Mnemotehnički znakovi:*** bilježenje i pisanje različitim alatima na različitim podlogama; ***Slikovni prikazi:*** geografske karte, grafički modeli, vizualizacija fizikalnih i tehnoloških procesa; ***Kodificirani znaci i simboli:*** jezik, pismo, matematika, astronomija, alkemija; ***Vodiči kretanja:*** mehanički pokret, plesni pokret, saobraćaj; ***Vodiči prostiranja energija:*** glazba, fizički procesi, elektrika, elektronika; ***Preobrazba simbola:*** grafičke analogije fizikalnih zbivanja; ***Objektivne slike – slike ekspresije;*** ***Osobni simboli prinude, potiskivanja i sna*** – umjetnost; ***Javni znakovi upozorenja i upućivanja;*** ***Riječi i slike*** – knjiga, reklame, multimedija; ***Klasifikacija grafičkih simbola:*** fonogrami i logogrami (slikovni, prosudbeni, pojmovni); ***Rast novih sistema simbola za specijalističke potrebe;*** ***Simbol i egzistencija;*** ***Simbol i mit.***

ECTS bodovi:	3			
Broj sati	predavanja: 15	seminari:	vježbe:	ukupno: 15
Oblik rada	samostalni zadatak	seminar ✓	konzultacije	demonstracije

Obvezna literatura

Barthes, Roland: *Elements of Semiology*, Jonathan Cape, London, 1967.
 Barthes, Roland: *Image-Music-Text*, Fontana, London, 1977.
 Bouissac, Paul: *Encyclopedia of Semiotics*, Oxford University Press, 1998.
 Coward, Rosalind & John Ellis: *Language and Materialism: Developments in Semiology and the Theory of the Subject*, Routledge & Kegan Paul, London, 1977.
 Eco, Umberto: *Semiotics and the Philosophy of Language*, Indiana University Press, Bloomington, 1984.
 Fiske, John: *Introduction to Communication Studies*, Routledge, London, 1982.
 Foucault, Michel: *The Order of Things*, Tavistock, London, 1975.
 Lotman, Yuri: *Universe of the Mind: A Semiotic Theory of Culture*, Indiana University Press, Bloomington, 1990.
 Nöth, Winfried: *Handbook of Semiotics*, Indiana University Press, Bloomington, 1990.

Predmet	MENADŽMENT U KULTURI		
		Doktorski studij ✓	
Studij	GRAFIKA	godina studija: 1. i 2.	
Nositelj predmeta	doc. Andrea Pavetić		
Ustanova nositelja	Tekstilno tehnološki fakultet u Zagrebu		
Status predmeta	obvezni	izborni ✓	

Sadržaj predmeta

Upoznavanje studenata s temeljnim znanjima iz područja menadžmenta u kulturi. Usvajanje načela tržišnog načina promišljanja i djelovanja s ciljem lakše komunikacije s ekonomskim stručnjacima s područja menadžmenta, te bolje osobne pripremljenosti za nastup na tržištu umjetničkih vrijednosti. Razvijanje sposobnosti analize uvjeta na tržištu, s ciljem organiziranja poslovne aktivnosti. Primjena menadžmenta na području upravljanja potražnjom krajnjih korisnika, kupaca. Upravljanje odnosima na tržištu resursa (izvora financijskih i drugih materijalnih sredstava: dobavljači, sponzori, donatori, vlada i njezine institucije i sl.). Sagledavanje likovnog stvaralaštva kroz mogući tržišni aspekt. Autorsko pravo kao skup moralnih i imovinskih prava autora (Bernska konvencija i dr.). Nositelj autorskog prava: izvorni i izvedeni. Prijenos prava temeljem ugovora, odnosno Zakona o nasljeđivanju. Ostvarivanje autorskog prava. U području kulture su menadžmentu su komplementarni marketing i tržište umjetnina. Sukladno tome, student kao potencijalni sudionik na tržištu umjetnina mora upoznati i temelje znanstvenih stajališta o suvremenom pristupu tržišnoj problematici, kako bi bio sposoban za tržišni nastup, promociju i prodaju umjetničkog djela, bilo samostalno ili koristeći usluge profesionalnog promotora, galeriste ili menadžera. Predloženi program kolegija izvodio bi se po principu interaktivne nastave, uz primjenu aktualne računalne tehnologije.

ECTS bodovi:	2			
Broj sati	predavanja: 12	seminari:	vježbe:	ukupno: 12
Oblik rada	samostalni zadatak	seminar ✓	konzultacije	demonstracije

Obvezna literatura

- Peter Ferdinand Drucker: Najvažnije o menadžmentu: izbor iz rdova o menadžmetnu Petera F. Druckera, Zagreb, 2005.
- Leksikon menadžmenta, urednici: Fikreta Bahtijarević-Šiber, Pere Sikavica, Zageb, 2001.
- Josip Senečić: Osnove marketinga, Zageb, 2002.
- Philip Kotler: Marketinška znanja od A do Z: 80 pojmova koje treba znati svaki menadžer, Zagreb, 2004.
- Giep Hagoort: Art Management: Enterepreneurial Style, Chicago, 2004.
- Milena Draagičević-Šestić, Sanjin Dragojević: Arts Management in turbulent times, Amsterdam, 2005.

Preporučena literatura

- Poslovno odlučivanje, autori: Pere Sikavica, Borna Bebek, Hrvoje Skoko, Darko Tipurić, redakcija; Pere Sikavica, Zagreb, 1999.
- Velimir Srića: Kako postati pun ideja: menadžeri i kreativnost, Zagreb, 2003.
- Velimir Srića: Inventivni menadžer u 100 lekcija: kako postati i ostati pobjednik, Zagreb, 2003.
- Marcel Meler: Neprofitni marketing, Osijek, 2003.
- Caroll Michels: How to Survive and Prosper as an Artist, 5th ed: Selling Yourself Without Selling Your Soul, New York, 2001.

Životopis:

Doc. ANDREA PAVETIĆ rođena je u Zagrebu 1966. godine. U Zagrebu završava osnovnu i srednju školu. Poslije mature u Matematičko informatičkom obrazovnom centru u Zagrebu upisuje se na Ekonomski fakultet Sveučilišta u Zagrebu. 1992. diplomira je na Ekonomskom fakultetu, na smjeru razmjena i tržište.

1997. godine diplomirala je na Akademiji likovnih umjetnosti u Zagrebu, Nastavnički odsjek, u klasi prof. Mire Vuće.

Kontinuirano izlaže od 1992. godine i do sada je sudjelovala na pedesetak skupnih izložaba u zemlji i inozemstvu (trijenala kiparstva, crteža, akvarela, Zagrebački saloni, Saloni mladih...). Održala je devet samostalnih izložbi (KIC, Lotrščak, Nova, V.N. CEKAO, SC, PM, Karas, Turnac).

Dobitnica je triju nagrada: Floraart, Rektorova nagrada, Nagrada Akademije likovnih umjetnosti.

Član je HDLU-a.

Od 1995. do 1998. godine radi kao vanjski suradnik na Tekstilno-tehnološkom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu u Zavodu za dizajn i projektiranje tekstila i odjeće (TTF).

1998. godine primljena je u stalni radni odnos na Tekstilno-tehnološkom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu u zvanju asistenta.

2002. godine izabrana je u zvanje višeg asistenta.

27. 12. 2004. godine započela je procedura izbora u zvanje docenta, koja je u tijeku.

Predmet	FILOZOFSKA ANTROPOLOGIJA		
		Doktorski studij ✓	
Studij	GRAFIKA	godina studija: 1. i 2.	
Nositelj predmeta	prof. dr. sc. Hotimir Burger		
Ustanova nositelja	Filozofski fakultet u Zagrebu		
Status predmeta	obvezni	izborni ✓	

Sadržaj predmeta

Metodologijski problemi. Odnos filozofske antropologije spram ostalih filozofskih disciplina i spram empirijskih antropologija (biologijske, socijalne, kulturne itd.), te spram humanističkih i društvenih znanosti. Spoznaja čovjeka i (samo) razumijevanje čovjeka. Problem biti i prirode i čovjeka, antiobjektivizam filozofske antropologije, te njen praktični smisao. Pojam čovjeka i slika čovjeka u povijesti filozofije (antičko-grčko, srednjovjekovno i novovjekovno razumijevanje čovjeka) i u različitim kulturama. Kantova uloga u razvoju antropologijskog mišljenja. Konstitucija filozofske antropologije u djelima Schelera, Plessnera, Gehlena i drugih. Pojmovi subjekta i povijesnosti, jezika i društvenosti, tjelesnosti, igre, duha i kulture i drugo. Filozofija čovjeka, filozofska antropologija. Suvremena filozofija i antropologijsko mišljenje.

ECTS bodovi:	3			
Broj sati	predavanja: 15	seminari:	vježbe:	ukupno: 15
Oblik rada	samostalni zadatak	seminar ✓	konzultacije	demonstracije

Obvezna literatura

Scheler, M.: *Čovjek i antropologija*, Zagreb, 1993.
Plessner, H.: *Stupovi organskog i čovjek ili Conditio humana*, Zagreb, 2005.
Gehlen, A.: *Čovjek. Njegova priroda i njegov položaj u svijetu ili Čovjek i institucije*, Zagreb, 2005.
Cassirer, E.: *Ogled o čovjeku*, Zagreb, 1980.
Fink, E.: *Temeljni fenomeni ljudskog postojanja*, Novi Sad,
Marcus, G.E./Fischer, M.J.: *Antropologija kao kritika kulture*, Zagreb, 2003.

Preporučena literatura

Kant, I.: *Antropologija u pragmatičnom pogledu*, Zagreb, 2003.
Rothacker, E.: *Filozofska antropologija*, Sarajevo, 1983.
Freud, S.: *Uvod u psihoanalizu, (Odabrana djela)*, Novi Sad, 1984.
Levi-Strauss, C.: *Strukturalna antropologija*, Zagreb,
Haeffner, G.: *Filozofska antropologija*, Zagreb, 2003.
Pascal, B.: *Misli*, Zagreb, 2003.

Životopis:

Red. prof. dr. sc. **HOTIMIR BURGER** rođen je 1943. u Tržiču, Republika Slovenija. Osnovnu školu i gimnaziju završio u Varaždinu. Studij filozofije i komparativne književnosti završio je 1966. na Filozofskom fakultetu u Zagrebu. S tezom *Problem znanosti u Marxovom djelu. Znanost i povijest* doktorirao je na istom fakultetu 1975. godine.

Od 1968. do 1976. asistent je na Fakultetu političkih znanosti u Zagrebu. Za docenta je izabran 1976., izvanrednog profesora 1980., a za redovitog profesora 1986. godine.

1992. i 1997. godine kao stipendist Alexander von Humboldt-Stiftung boravio je u Frankfurtu, Münchenu, Berlinu i Parizu.

Objavio je sedam knjiga; bio urednik većeg broja prijevoda djela stranih autora i objavio velik broj znanstvenih i stručnih radova u zemlji i inozemstvu. Prevodi s njemačkog i slovenskog.

Jedan od pokretača i prvih urednika časopisa «Filozofsko istraživanje». Jedan od urednika biblioteke «Prometej» Nakladnog zavoda Globus, te pokretač i urednik biblioteke «Homo absconditus» istog izdavača.

Glavni je istraživač na projektu *Teorije subjekta i suvremene filozofije*, koji je s prekidima podupiran od Ministarstva znanosti Republike Hrvatske od 1990. Bio je koordinator filozofskih istraživačkih projekata u Republici Hrvatskoj od 1982. do 1990. godine.

Član je Hrvatskog filozofskog društva, Ernst Bloch – Gesellschaft, Internationale Hegel – Gesellschaft, Helmuth-Plessner-Gesellschaft i College international de philosophie. Bio je predsjednik Hrvatskog filozofskog društva i pročelnik Odsjeka za filozofiju Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu u dva mandata.

Objavljene knjige:

Znanost i povijest. Problemi znanosti u Marxovom djelu, Zagreb, 1978.

Filozofija i kritika političke ekonomije, Zagreb, 1979.

Filozofija tehnike, Zagreb, 1979.

Marx i marksizam, Zagreb, 1986.

Subjekt i subjektivnost. Filozofske rasprave, Zagreb, 1990.

Filozofska antropologija, Zagreb, 1993.

Sfere ljudskog. Kant, Hegel i suvremene diskusije, Zagreb, 2001.

ŽIVOTOPISI

nastavnika Akademije likovnih umjetnosti u Zagrebu

Red. prof. DUBRAVKA BABIĆ rođena je 18. veljače 1951. godine u Zagrebu. Nakon završene gimnazije 1969. upisala je studij grafike na ALU u Zagrebu. Godine 1974. je diplomirala, a 1976. magistrirala u klasi profesora Alberta Kinerta. God. 1984. i 1985. koristila je stipendiju francuske vlade za specijalizaciju grafike u Parizu.

Studijska putovanja: Italija, Austrija, Engleska, Mađarska, Nizozemska, Francuska, Grčka, Španjolska, Egipat, Jordan, Izrael, Kina, SAD.

Dobitnica je 17 nagrada (za crtež na 10. salonu mladih u Zagrebu; za grafiku na 4. biennalu suvremene hrvatske grafike u Splitu; za crtež na 7. izložbi SULUJ-a u Skopju; *Zlatno pero* Beograd 1983.; 1. nagrada na izložbi stipendista francuske vlade iz 30 zemalja u Parizu 1984., premija HAZU na 17. izložbi grafike u Zagrebu, te niz otkupnih nagrada i priznanja).

Koautorica je 10 bibliofilskih izdanja s poznatim pjesnicima i književnicima (Mažuranić, Tadijanović, Paljetak, Frangeš, Katunarić, Fabio itd.).

God. 1987. u izdanju GZH, Biblioteka «Prizma», izašla je monografija *Dubravka Babić*, autora Vladimira Malekovića.

Članica je Hrvatskog društva likovnih umjetnika.

Od 1985. godine asistentica je na ALU; od 1987. docentica; od 1991. izvanredna profesorica, a od 1996. redovita profesorica.

Od 1989. do 1990. bila je direktorica, a od 1990. do 1992. prodekanica ALU. Od 1995. do 1999. obnašala je dužnost dekanice.

Samostalne izložbe u zadnjih pet godina:

Koprivnica, Izložbeni salon Koprivnica
2001.

Novo Mesto, Dolenjski muzej

Rijeka, Galerija Filodramatika

Gospić, Muzej Like

Labin, Galerija grada Labina

Novi Vinodolski, Gradska galerija Turnac

Donja Stubica, Dvorac Oršić

Zagreb, Galerija «Forum»

Čakovec, Centar za kulturu Čakovec

Varaždin, Galerija Dora Art

Varaždin, Galerija «Zlatni ajngel»

2002.

Zagreb, Nacionalna i sveučilišna knjižnica

Đakovo, Spomen muzej biskupa Strossmayera

Mostar, Galerija «Alumini»

2003.

Split, Izložbeni prostor Volksbank

Labin, Gradska loža - Nagrada 7. labinskog uzleta likovnosti

2004.

Metković, Gradsko kulturno središte

Drniš, Gradski muzej Drniš

2005.

Split, Palača Milesi

Karlovac, Gradski muzej Karlovac

Izv.prof. NEVENKA ARBANAS rođena je u Batini (Baranja) 8. lipnja 1950. Osnovnu školu. pohađala je u Našicama.

Školu primijenjenih umjetnosti (Odjel grafike) završava u Zagrebu 1970. godine.

Na Akademiji likovnih umjetnosti u Zagrebu studirala je od 1970. do 1975., na Grafičkom odsjeku. Diplomirala je u klasi prof. A. Kinerta 1975.

Poslijediplomski studij grafike pohađa kod prof. A. Kinerta.

Stipendist je Fonda «Moša Pijade» na Akademiji *Minerva* u Gröningenu (Nizozemska).

Godine 1986. boravi u Parizu u *Atelier 17* Stanleya Wiliama Haytera.

Jednogodišnja stipendija na Likovnoj akademiji u Pragu 1988., kod prof. Čepelaka.

Od 1972. godine izlaže na 40-tak skupnih izložbi.

Samostalne izložbe:

U Zagrebu: Salon galerije Karas (1983.), Kabinet grafike HAZU (1997.), Galerija Galženica (1998.); u Ankari: Galerija Cankaya Belediyesi (1999.).

Od 1985. godine sudjeluje na međunarodnim grafičkim bijenalima u Ljubljani, Lublinu (Poljska), Banskjoj Bistrici (ondašnji ČSSR), Udinama (Italija), Györu (Mađarska), Bitoli (Makedonija), Kyotu (Japan).

Objavila je 15 grafičkih mapa.

1994. godine izvodi Križni put s raspelom (keramika) u crkvi sv. Josipa Radnika u Ostrošincima kraj Našica. 1995. godine Križni put u kapeli sv. Mihovila u Zagrebu (terakota).

Od 1976. radi kao nastavnik:

Obrazovni centar za unutrašnje poslove - *Povijest umjetnosti, Likovna kultura, Vježbe zapažanja* (1976. – 1993.),

Škola primijenjenih umjetnosti i dizajna - *Grafičke tehnike* (1993. -1999.),

Od 1999. nastava predmeta *Grafika* studentima slikarstva i kiparstva na ALU.

Grafički dizajn:

Propagandni materijal Zagrebačke filharmonije za sezonu 2000/2001.,

Grafička rješenja petnaest hrvatskih poštanskih maraka.

Od 1997. godine član je California Society of Printmakers, Emeryville, CA, US.

Priredila je priručnik *Grafičke tehnike*.

1997. izlazi monografija: Luko Paljetak, *Nevenka Arbanas* (Biblioteka «Prizma», Knjiga 31) u izdanju Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu.

Za dostignuća u umjetničkom radu 1996. odlikovana je Redom Danice hrvatske s ikom Marka Marulića.

Samostalne izložbe u zadnjih pet godina:

2000. Rijeka, Galerija Juraj Klović
2001. Novo Mesto, Galerija Krka
2002. Zagreb, Galerija Šovagović
2003. Zagreb, Nacionalna i sveučilišna knjižnica
Zagreb, Galerija Forum
Prague, Gallery Art Factory
2004. Osijek, Galerija likovnih umjetnosti
2005. Mulhouse, Bibliotheque-mediatheque (Francuska)

Datum zadnjeg izbora u znanstveno-nastavno zvanje: 16. travnja 2002. godine.

Izv. prof. MARCEL BAČIĆ, rođen 1948. u Zagrebu, slikar je, dizajner i teoretičar, te izvanredni profesor Akademije likovnih umjetnosti u Zagrebu.

Završio je gimnaziju i srednju muzičku školu (1967.), a potom diplomirao na Grafičkom odsjeku ALU u klasi prof. Marijana Detonija (1971.).

Bio je slobodni umjetnik i publicist, predavač na Filozofskom i Arhitektonskom fakultetu te na Muzičkoj i Dramskoj akademiji, a od 1999. docent je na ALU. Od 1999. do 2003. na dužnosti je prodekana za nastavu, od 2003. šef je Katedre za teorijske predmete.

Priredio je pet samostalnih izložaba, sudjelovao na šezdesetak kolektivnih i revijalnih izložbi u zemlji i inozemstvu, te oblikovao brojne plakate, knjige i časopise.

Bavi se temeljnim pitanjima likovnih umjetnosti; metodskim, historijskim i estetskim problemima, te posebno odnosom likovnih umjetnosti s muzikom, književnošću, filozofijom i znanostima.

Vanjski je suradnik Instituta za povijest umjetnosti i predsjednik Hrvatskog glazbenog zavoda.

Knjige:

Likovna umetnost (s Jadrankom Damjanov i Dubravkom Jandom), Novi Sad, 1975. Više izdanja na srpskom, mađarskom, slovačkom i rusinskom jeziku.

Uvod u likovno mišljenje (s Jasenkom Mirenić-Bačić), Zagreb 1994., drugo izdanje 1996., treće prerađeno i prošireno izdanje pod naslovom

Likovno mišljenje, Zagreb, 2004.

Syjetlorezi Milice Borojević (sa Zvonimirom Mrkonjićem i Jasenkom Mirenić-Bačić), Zagreb, 1994.

Carmina figurata. Likovno čitanje muzike, Zagreb, 2004.

Priredio i popratne studije napisao za zbirke:

Duh apstrakcije (Worringer i Kandinski; studija pod naslovom *Etimologija apstrakcije*, str. 241-265.), Zagreb, 1999.

Katedrala. Mjera i svjetlost (Ackermann, Sedlmayr, von Simson, Panofsky; studija *Coincidentia oppositorum*, str. 337-372.), Zagreb, 2003.

Važniji eseji, studije i znanstveni radovi:

Klangraum-Raumklang, International Review of the Aesthetics and Sociology of Music 11/2, 1980.

Nacrt analogije auditivnog i vizualnog, Pitanja 1/2, 1980.

Visual Language and Education, Kultúra és kösöség 80/6, Budimpešta 1980. (s J. Damjanov i D. Jandom)

Original, Život umjetosti 33/34, 1983.

Barok iz hrvatskog ugla, Unescov glasnik, rujan 1987.

Die Zauberflöte, Der kroatische Essay der achtziger Jahre, 1991.

The Birth of Perspective from the Spirit of Music (u zborniku radova sa znanstvenog simpozija *Perspective*), Budimpešta, 2000., str. 251-260.

Ime: Realizam, Radovi Instituta za povijest umjetnosti (?)

Više od 300 višesatnih radio-emisija na temu odnosa muzike i likovnih umjetnosti, književnosti, filozofije, znanosti.

Sudjelovanja na znanstvenim simpozijima.

Javna predavanja.

Red. prof. ANTUN BIČANIĆ rođen je 1939. u Zagrebu.

1952. - 1957. pohađa i završava Školu primijenjenih umjetnosti u Zagrebu na Grafičkom odsjeku.

1957. - 1962. Studira i diplomira na Grafičkom odsjeku Akademije likovnih umjetnosti u Zagrebu.

1964. - 1965. Radi honorarno kao stručni suradnik na Grafičkom odsjeku ALU u Zagrebu, a od 1965. u stalnom je radnom odnosu.

1976. - 1978. Na Akademiji pohađa poslijediplomski studij grafike i stječe naziv: specijalista za područje grafičkih izraza (diplomirao s grafičkom mapom i teorijskim radom o grafičkim tehnikama).

Izlaže u zemlji i inozemstvu (Hrvatska, Italija, Njemačka). Zadnjih godina je ponajviše zaokupljen pedagoškim radom. Piše o grafičkim tehnikama.

1996. postaje redovitim profesorom.

Nekoliko je puta bio šef Odsjeka i predstojnik Katedre.

1999. Suraduje u Institutu za hrvatski jezik i jezikoslovlje na Njemačko-hrvatskom općem rječniku, gdje obrađuje stručno nazivlje u grafičkoj struci.

1999. izabran je u trajno zvanje red. profesora.

Red. prof. FRANE PARO rođen je 5. travnja 1940. u Zagrebu. Diplomirao je grafiku na Akademiji likovnih umjetnosti u Zagrebu 1964. i magistrirao 1966. godine na tehnikama dubokog tiska u klasi prof. Marijana Detonija. Godine 1967. izabran je za asistenta na Grafičkom odsjeku Akademije likovnih umjetnosti u Zagrebu, gdje je danas redoviti profesor.

Izlaže od 1965. i dosad je priredio 36 samostalnih izložaba u zemlji i inozemstvu te sudjelovao na brojnim skupnim izložbama.

Izdao je tri grafičke mape (*Zvonjava sfera* – 13 linoreza, *Istria* – 15 linoreza, *Kapele samoborske* – 7 bakroreza) i 4 pjesničko-grafičke mape – s Jurom Kaštelanom dvije (14 aquatinti i bakroreza), te po jednu sa Stanislavom Petrovićem (8 višebojnih aquatinti) i Vladimirom Pernićem (12 aquatinti).

Paro je autor nekoliko knjiga (tekstova, ilustracija, likovne opreme knjiga): 1991. *Grafika – Marginalije o crno-bijelom*, Mladost, Zagreb; 1995. *Glagoljska početnica*, Benja, Rijeka; 1997. *Typographia glagolitica*, Matica hrvatska, Zagreb; 2002. *Grafički pojmovnik*, Akademija likovnih umjetnosti, Zagreb.

Autor je svečane zavjese Istarskog narodnog kazališta u Puli i dvaju glagoljskih fontova (*Misal* i *Breviar*).

ZADNJIH PET GODINA:

Samostalne izložbe:

- 2001. Vrbnik, Baćin dvor, *Četiri glasnika radosne vijesti*;
Novo Mesto, Dolenjski muzej;
- 2004. Zagreb, Galerija Kajkavskog spravišća;
Prag, Galerija Sv. Juraj.

Ostalo:

- 2000. Rekonstrukcija i postava renesanse tiskarske preše, Roč kraj Buzeta;
- 2002. *Grafički pojmovnik*, ALU, Zagreb;
- 2003. Rekonstrukcija i postava glagoljaške tiskare u Vrbniku – otok Krk;
Stupnjevi originaliteta u umjetničkoj grafici, Grafika br. 1, Zagreb, 42-45.
- 2004. *Ordo i proportio Dobričevićeva tiskarskog znaka. 12-14.*; *Umjetnikov otisak: A.A. 49-50; Izdanje za grafičke sladokusce*, 84-85., Grafika br. 2, Zagreb;
Nulta točka Gutenbergove galaksije, 66-67., Grafika br. 4, Zagreb;
Ars impressoria-scientia subtilissima u hrvatskoglagoljskom prvotisku – Misalu iz 1483.; *Glagoljica i hrvatski glagoljizam* (zbornik radova znanstvenog skupa), Zagreb: Staroslavenski institut i Krčka nadbiskupija, 678-694.

Posljednji izbor u znanstveno-nastavno zvanje:
6. travnja 1999., redoviti profesor (trajno zvanje)

Red. prof. IVICA ŠIŠKO rođen je 24. siječnja 1946. u Livnu. Završio je Školu primijenjene umjetnosti (Slikarski odsjek) 1965. u Sarajevu, u klasi prof. Mice Todorović. Na Akademiji likovnih umjetnosti (Grafički odsjek) u Zagrebu studira od 1969. do 1974., kad i diplomira. Suradnik Majstorske radionice Krste Hegedušića od 1974. do 1978. godine. Završio je poslijediplomski studij grafike na Akademiji likovnih umjetnosti u Zagrebu u klasi profesora Frana Baće.

Ivica Šiško izlaže od 1964. na brojnim samostalnim i stotinama kolektivnih izložbi u zemlji i inozemstvu. Dobitnik je 12 nagrada za grafiku i crtež. Objavio je 11 bibliofilskih grafičko-pjesničkih izdanja s uvažanim pjesnicima i književnicima.

Od 1986. asistent je na ALU u Zagrebu. Godine 1988. postaje docent, 1991. izvanredni profesor, a 1997. godine redoviti profesor.

U vlastitoj nakladi objavio je grafičke mape: 1974. *Pad* (bakropisi); 1976. *Skice* (bakropisi i aquatinte); 1984. *Zapisi iz Turopolja* sa stihovima Zlate Cundeković (bakropisi i aquatinte); *Hommage à A.T. Mimara* (mezzotinte). U izdanju "Mladosti" objavljena je mapa *Moj grob – Ivan Goran Kovačić*, s predgovorom Marka Grčića.

U izdanju Zbirke Biškupić objavljene su Šiškovske bibliofilske knjige: 1977. *Danteomanija*, biblioteka "Iris", sv. 2., u 49 primjeraka (u tehnici bakropisa i aquatinte, s esejem Tonka Maroevića); 1978. *Contre la mort la flaque - Uza smrt lokva*, biblioteka "Arbor", sv. 4., u 57 primjeraka (u tehnici bakropisa i aquatinte, s pjesmama Jean-Louis Depierrisa); *Zimovnik*, biblioteka "Vid", sv. 2., u 37 primjeraka, (u tehnici bakropisa); 1979. mapa grafika *Teber* (6 listova u 23 primjerka, u tehnici bakropisa). Jedan je od osam autora grafičke mape bakropisa, aquatinte i suhe igle *Trag* u izdanju Zbirke Biškupić, a realizirane 1980. godine.

1987. izlazi monografija *Ivica Šiško*; autor teksta Jean- Louis Depierris.

1996. *Rajski vrt - Jardin d' Eden* (ciklus slika 1990. - 1997.); autor teksta Jean-Jacques Lévêque, Kontura, Zagreb.

Samostalne izložbe u zadnjih pet godina:

2000. Rijeka, Pomorski muzej, *Rajski vrt*

Stobreč, Art ljetno

Milna, Galerija "Cervantes"

2001. Mostar, Galerija „Alumini“

2002. Split, HAZU

Mali Barištof, (Kleinwarasdorf), Gradišće, Austrija

Zagreb, Muzej za umjetnost i obrt

2003. Zadar, Gradska loža

Dr. sc. VERA TURKOVIĆ (1951., Trebinje) izvanredna je profesorica na Akademiji likovnih umjetnosti u Zagrebu, gdje predaje sociologiju kulture, sociologiju umjetnosti i estetiku. Trenutno obnaša funkciju prodekanice za nastavu na ALU, a na Sveučilištu u Zagrebu predsjednica je Povjerenstva za preustroj i razvoj sveučilišnih studija. Predsjednica je nevladine udruge Hrvatskog vijeća međunarodnog društva za obrazovanje putem umjetnosti InSEA (International Society for

Education through Art) i članica ELIA (European League of Institutes of the Arts). Suradnica je na dva projekta: Tempus projekt JEP *Development of Quality Assurance System in Higher Education – QUASYS* i *Evaluacija nastavnih programa i razvoj modela curriculumuma za obavezno obrazovanje*, projekt pri Ministarstvu znanosti, obrazovanja i športa. Od 1997. bila je angažirana u radu ekspertnog tima na istraživanju prilika u likovnoj umjetnosti u Hrvatskoj.

Na Filozofskom fakultetu u Zagrebu diplomirala je 1974. sociologiju i filozofiju (oba kao A predmet). Magistarski rad iz područja sociologije obranila je 1979. na Filozofskom fakultetu u Zagrebu, a na istom je fakultetu 1992. godine doktorirala s temom *Socijalna uloga moderne umjetnosti u konfliktu prirode i društva (uloga Bauhaus)*.

Od 1974. do 1986. godine radi na Klasičnoj gimnaziji u Zagrebu. Od 1986. do danas radi kao nastavnik na Akademiji likovnih umjetnosti u Zagrebu.

Uže područje njezinog interesa su sociologija umjetnosti, socijalna ekologija i sociologija obrazovanja, o čemu je objavila pedesetak radova i uredila knjigu *Vizualna kultura i likovno obrazovanje*.

Sudjelovala je u radu mnogih međunarodnih skupova u zemlji i svijetu, te održala predavanja u New Yorku, Stockholmu, Tallinu i Ljubljani. Drži predavanja na poslijediplomskim studijima Filozofskog fakulteta u Zagrebu i na Likovnoj Akademiji u Ljubljani.

POPIS OBJAVLJENIH RADOVA U ZADNJIH PET GODINA

Knjiga

Vera Turković, Radovan Ivančević (urednici i koautori), *Vizualna kultura i likovno obrazovanje*, 2001, Hrv. vijeće InSEA, Zagreb, 464 str.

Znanstveni radovi:

- *Destruktivnost u umjetnosti i ponašanju umjetnika 90.tih godina (20.st.)*, u zborniku radova *Znanost i društvene promjene*, 2000., str. 79-95.
- *Europski identitet i visoko obrazovanje*, Napredak 2/2002., str. 157-167.
- *Moć slike u obrazovanju*, u knjizi *Vizualna kultura i likovno obrazovanje*, 2001. str. 63-77.
- *Likovna umjetnost*, u *Hrvatska u 21. stoljeću – strategija kulturnog razvitka*, ur. Vjeran Katunarić, Ministarstvo kulture Republike Hrvatske, 2001., str. 70-72.
- *Processes of Integration and Disintegration in the European Arts*, časopis «Culturelink», Vol. 13, br.38, 2002., str. 133-140.
- *Dijalog prirode i kulture kroz likovnu umjetnost*, časopis »Socijalna ekologija«, Vol. 11, br.4, Zagreb, 2002., str.317-331.
- *Problemi nastave i nastavnika likovne kulture u hrvatskom obveznom obrazovanju*, u knjizi sažetaka *Nastava likovne kulture: recentni trenutak profesije*, INSEA 2002.

Stručni radovi:

- Turković, Čikeš, Vicković: *Međunarodna suradnja u visokom obrazovanju: Europski sistem prijenosa bodova (ECTS)*, Sveučilišni vjesnik / vol. XLVI, poseban broj, Zagreb, 2000., 81 str.
- *Obrazovanje putem umjetnosti*, Zrno 41-42, Zagreb, 2001., str.2-5.
- *Muzejsko galerijska pedagogija*, časopis «Kontura» br. 67/68, Zagreb, 2001., str. 121-122.
- *Umjetnost ne evoluirala*, Zarez 52/2001., Zagreb, str 28.

- *Manipulacija tamnom stranom prirode. Umjetnost s kakvom se ne želiomo poistovjetiti*, časopis «Kontura» br.70, Zagreb 2002., str.82-85.
- *Za ravnopravnost likovnog odgoja*, časopis «Kontura» br.71, Zagreb 2002., str.7-8.
- *Dynamics of the Transformation Process in Croatian Higher Education System Considering the Socio/Cultural/Economic Situation*, Book of abstracts *Towards the European University Networks – trends and Challenges in Higher Education*, 2. Croatian-Austrian Science Days, Zagreb, 2002, str.35-36.
- *The Status of Educational Reform in Croatia*, Final Report of the Regional Seminar *Drafting New Curricula in South-East Europe*, Bohinj, 2002.
- *Challenges of the Bologna process in Europe: Croatian Perspective*, Books of Abstracts, Varazdin, 2003.
- *Dynamics of the Development of Quality Assurance System in Higher Education Considering the Socio-economic Situation in Croatia*, QUASYS workshop, Split, 2002., str 12-15.
- *Implementation Dynamics of the Bologna objectives at the University of Zagreb*, QUASYS workshop, Dubrovnik 2003. str. 126-128.

- Vera Turkovic (Member of Advisory Editorial), *University of Zagreb*, International Student Guide, Zagreb, 2003., str. 1-120.

- *Bologna Process at the University of Zagreb: New Study Scheme*, University Report for Institutional evaluation by the Salzburg seminar, Zagreb, 2004, str 24-26.

red.prof. Frane Paro